

Datum
2023-02-14

Diarienummer
KS-2023/1939.119

Handläggare
Björn Rosborg
Bjorn.Rosborg@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Digital modersmålsundervisning – svar på motion väckt av Felix Byström (SD) och Sven Pernils (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Med hänvisning till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 14 februari 2024, avslås motionen.

Sammanfattning

Felix Byström (SD) och Sven Pernils (SD) väckte den 4 september 2023 en motion i kommunfullmäktige om att testa digital modersmålsundervisning. Motionärerna yrkar att ”Barn- och ungdomsförvaltningen får i uppdrag att under en testperiod införa modersmålsundervisning på distans”.

Motionen har remitterats till grundskolenämnden och gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden. Båda nämnderna anser att aktuella bestämmelser i skollagen lägger hinder i vägen för att bedriva modersmålsundervisning på distans på det sätt som motionen föreslår.

Även kommunstyrelsens förvaltning bedömer att det saknas lagstöd för att kunna bedriva modersmålsundervisning genom fjärr- eller distansundervisning på det sätt som motionen föreslår. Distansundervisning, där elever och lärare är åtskilda i både rum och tid, får enbart bedrivas av den som godkänts av Skolinspektionen och då endast användas som särskilt stöd för elever som av olika anledningar inte kan delta i den ordinarie undervisningen.

Fjärrundervisning, där elever och lärare är åtskilda i rum men inte tid, får användas om det inte finns någon lärare att tillgå som har legitimation och behörighet i ämnet och givet att huvudmannen, trots upprepade ansträngningar, inte lyckats anställa en sådan. Fjärrundervisning kan därmed vara aktuellt som en lösning för att kunna bedriva modersmålsundervisning i enstaka språk där kommunen inte har lyckats hitta en lärare. Lösningen får däremot inte användas som en generell modell för hur kommunen bedriver modersmålsundervisning.

Mot bakgrund av ovanstående anser kommunstyrelsens förvaltning att motionen ska avslås.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 Huddinge

Besök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2023-02-14

Diarienummer
KS-2023/1939.119

Beskrivning av ärendet

Felix Byström (SD) och Sven Pernils (SD) väckte den 4 september 2023 en motion i kommunfullmäktige om att testa digital modersmålsundervisning (bilaga 1). Motionärerna menar att modersmålsundervisningen kan effektiviseras genom distansundervisning. Enligt motionärerna innebär dagens modersmålsundervisning att kostnaden för undervisningen är hög och att vissa elever har lång resväg för att ta del av undervisningen.

Motionärerna lyfter att det krävs att minst fem elever ansökt om att läsa språket och att det finns en lämplig lärare för att kommunen ska anordna undervisning. Detta kan enligt motionärerna resultera i att elever inte får modersmålsundervisning eftersom för få har sökt eller för att det saknas en lämplig lärare.

Motionärerna yrkar att "Barn- och ungdomsförvaltningen får i uppdrag att under en testperiod införa modersmålsundervisning på distans."

Motionen har remitterats till grundskolenämnden och gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden.

Om modersmålsundervisning

Modersmålsundervisning ger elever med ett annat modersmål än svenska möjlighet att läsa sitt modersmål som ett ämne i skolan. Det finns ett antal krav som måste vara uppfyllda för att kommunen ska vara skyldig att anordna modersmålsundervisning. Bland annat krävs att minst fem elever inom huvudmannens organisation har rätt till och önskar modersmålsundervisning i ett visst språk. Det behöver också finnas en lämplig lärare att tillgå.

För de nationella minoritetsspråken gäller utökad rätt till modersmålsundervisning. Då räcker det att en elev önskar undervisning i språket. I dessa fall finns heller inte något krav på att eleven ska ha språket som dagligt umgängesspråk hemma eller ha kunskaper i det.

Förutsättningar för modersmålsundervisning på distans

Distansundervisning

Distansundervisning definieras i skollagen som interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i både rum och tid.

Distansundervisning får endast bedrivas av den som godkänts av Skolinspektionen som utförare av distansundervisning. Förutsatt att ett sådant godkännande finns, får distansundervisning användas som särskilt stöd för elever som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik.

Fjärrundervisning

Skollagen tillåter även fjärrundervisning, som definieras som interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i rum men inte i tid.

Datum
2023-02-14

Diarienummer
KS-2023/1939.119

Elever som deltar i fjärrundervisning ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar. I grundskolan ska det finnas en handledare närvarande där eleverna befinner sig.

Fjärrundervisning får användas under olika förutsättningar beroende på vilken skolform det gäller. Generellt handlar det om att det inte ska finnas någon lärare att tillgå som har legitimation och behörighet i ämnet och att huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan.

Fjärrundervisning kan därmed vara aktuellt att användas som en lösning för att kunna bedriva modersmålsundervisning i enstaka språk där kommunen inte har lyckats hitta en lärare i språket. Lösningen får däremot inte användas som en generell modell för hur kommunen bedriver modersmålsundervisning.

Remissvar

Grundskolenämnden

Nämnden skriver i sitt remissvar (bilaga 2) att cirka 2 850 elever från grundskola och anpassad grundskola deltar i modersmålsundervisning. Som regel erbjuds eleverna en timmes modersmålsundervisning i veckan, efter ordinarie skoltid. Antalet modersmålslärare är cirka 80, fördelade på 46 språk. Av de nationella minoritetsspråken bedrivs undervisning i finska och samiska, det senare i form av fjärrundervisning genom Sameskolstyrelsen. Bemanningsläget för modersmålslärare i kommunen beskrivs som förhållandevis gott.

Undervisningen hålls på elevens hemskola om det finns minst tre elever på skolan som har rätt till och önskar modersmålsundervisning i samma språk, annars erbjuds eleverna undervisning på en närliggande skola.

Grundskolenämnden bedömer att de aktuella bestämmelserna i skollagen inte ger utrymme för att bedriva modersmålsundervisningen i grundskola och anpassad grundskola genom vare sig fjärr- eller distansundervisning på det sätt som motionen föreslår.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden skriver i sitt remissvar (bilaga 3) att antalet elever som läser modersmål på gymnasiet är cirka 140–150 elever.

Nämnden beskriver vidare, likt grundskolenämnden, bemanningsläget för modersmålslärare som förhållandevis gott.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden bedömer att konsekvenserna av att övergå till fjärrundervisning för modersmålsundervisning i gymnasiet skulle innebära begränsade effekter för eleverna utifrån intentionen med motionen. Detta bland annat med tanke på att undervisningen måste ske i lokaler som skolenheten disponerar.

Nämnden anser dock att det saknas stöd i lagstiftningen för att genomföra modersmålsundervisning genom distansundervisning som en generell undervisningsform.

Datum
2023-02-14

Diarienummer
KS-2023/1939.119

Förvaltningens synpunkter

Både grundskolenämnden och gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden anser att aktuella bestämmelser i skollagen lägger hinder i vägen för att bedriva modersmålsundervisning på distans.

Även kommunstyrelsens förvaltning bedömer att det saknas lagstöd för att kunna bedriva modersmålsundervisning genom fjärr- eller distansundervisning på det sätt som motionen föreslår.

Mot bakgrund av ovanstående anser kommunstyrelsens förvaltning att motionen ska avslås.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till beslut innebär inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser för kommunen.

Camilla Broo
Kommundirektör

Anna Tengelin Skoog
Biträdande kommundirektör

Bilagor

- Bilaga 1. Motionen
- Bilaga 2. Grundskolenämndens remissvar
- Bilaga 3. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens remissvar

Beslutet ska skickas till

Grundskolenämnden
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden